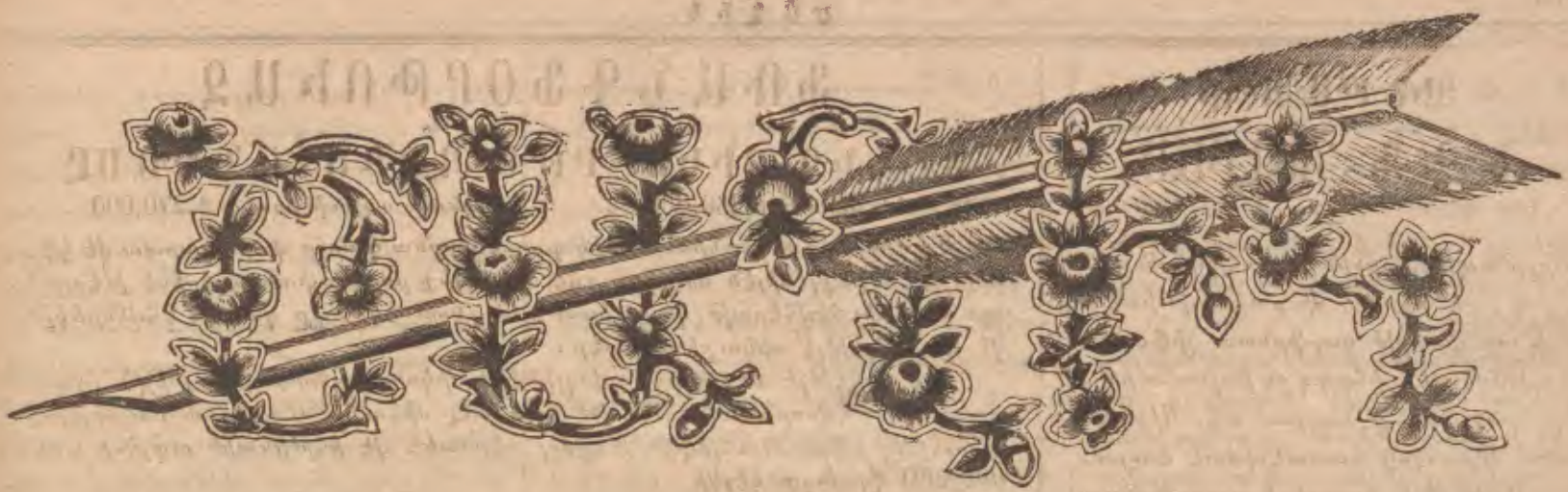

40 ՓԱՐԱ

ՀԱՆԴԵՍ ԱՅԳԱՅԵՐՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱՅԱՅՆ

ՓԱՐԱ 40

ԾԱՂԻԿ շաբաթը երկու անգամ կը հրատարակուի Զորեհար-
քի եւ Շաբաթ օրերն: — Տարեկան բաժանորդագրութեան գինն է
00 դրոս արծաթ: — Վեցամսեայն 50. — Դաւառաց համար 115 դրոս.
Վեցամսեայ 60. — Ծանուցման տողը 5 դրոս.

Ար եւ է համակ կամ գրութիւն պէտք է ուղղել.
Առ Արսոնաշէր եւ Տնօրէն Անտոն Սափաեան,
Էսկի Զապրիլէ ճառատեսի Նշան Լ.Ֆ. Պէրպէրեանի Տպարանն
Խմբագրութեան յանձնուած գրութիւնն էս չեն տուիր:

ԹԻԻ 254 Գ. ՏԱՐԻ

1889

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 27 ԶՈՐԵԳԵԱԲԹԻ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ազգային տեսութիւն. — Կեանքի ոյ Ս. Կա-
րապետի վանքն և Ազնուա. Էստեան Եղ-
բարք: — Ազգային լուրեր: — Մահադոյժ: —
Գիւղէ վերադարձ: — Քառարան կանանց: —
Ասկէ անկէ: — Սարը ետրի խնդիրը: — Գիտա-
կան: — Տիկին Բանդալօն (վիպաստնութիւն):

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՋԵՍՏ ՍՈՐՎԷ ՈՐ ՄԱՐԴ ԸՂԼԱՍ

Գ.

Խոստացած էինք գրել այսօր Ազ-
գային-Դաստիարակութեան վրայ. բայց
հարկ եղաւ յետաձգել զայդ, որովհե-
տեւ «Արճէստ» որ «Դաստ» ԸՂԼԱՍ խո-
րագրին ներքեւ մեր գրած երկու
յօգուածոց նկատմամբ ընդունած ենք
բանիւ և գրով դիտողութիւններ, զորս
յայտնողք ընդունելով և զգալով հան-
դերձ թէ՛ մեր յարուցած խնդիր խիստ
կարեւոր, օգտակար և շահագրգիռ
է, մի և նոյն ժամանակ կը հարցնեն
թէ՛ Տաճկաստանի մէջ կա՞ն արդեօք
արհեստներ ի նպաստաւոր վիճակի:

Արդարեւ խնդիր մ'է այս, զոր ի
նկատի առնուլ, ուսումնասիրել և պար-
զելը ոչ նուազ կարեւոր և շահեկան է,

զի մեր յարուցած խնդրոյն էական մա-
սին կը վերաբերի:

Տաճկաստանի մէջ կային բազում
արհեստներ, զորօրինակ, չրպուխճու-
թիւն, քէհրիպարճութիւն, քիւրքճու-
թիւն, օսմանլը թէրզիսութիւն, քու-
յումճութիւն, թիւլպէնտճութիւն, ֆէր
մէլճութիւն, սահաթճութիւն, և այ-
լն որոնցմէ ոմանք փճացած են և
կան ալ որ ինկած են, բայց միև նոյն
ժամանակ չկրնար ըսուիլ թէ Տաճկաս-
տանի մէջ արհեստ մնացած չէ:

Եթէ հին արհեստներէ ոմանք չկան
այսօր և ոմանք ալ խիստ անկեալ վի-
ճակի մէջ կը գտնուին, սակայն տա-
կալին կան բազում արհեստներ որ կը
դորձուին. բանուկ են և կան ալ որ
նոր ի նորոյ երեւան կուգան, ինչպէս
և առուտուր:

Այդ արհեստներու կարգէ են,
զորօրինակ՝ սըվաճութիւն, տիւրկէրու-
թիւն, տողրամաճութիւն, մարանկողու-
թիւն, սիլիճութիւն, համամճութիւն,
թուղլաճութիւն, թաշճութիւն, տէ-
միրճութիւն, մարինիստութիւն, չիլին-
կիրութիւն, տէօքմէճութիւն, քէրէս-
տէճութիւն, տիշճութիւն, բէրուքէրու-
թիւն, էքմէքճութիւն՝ խասապուլթիւն,
պարսլութիւն, զահրէճութիւն, թա-
վուխճութիւն, սողանճութիւն, հաւ-

կիթճութիւն, պատրմաճութիւն, աշ-
ճութիւն, խունտուրաճութիւն, թէր-
լիկճութիւն լալնճութիւն, պախըր-
ճութիւն, պոյաճութիւն, տէֆտէրճու-
թիւն, կազմարարութիւն, չուլհայու-
թիւն, (տարազագործութիւն) ալէ-
աթճութիւն, տէօշմէճութիւն, (1) և
այլն, և այլն:

Գտնուին թերեւս այնպիսի ար-
հեստներ, զորս մոռնանք կամ չյիշենք,
բայց խնդիրը սա կէտի վրայ է թէ՛
Տաճկաստանի մէջ արհեստք բոլորովին
ինկած կամ սպառած չեն և ոչ ալ այս
բան տեղի կունենայ հակառակ այն
մրցման՝ զոր Եւրոպա ի գործ կը դը-
նէ մեր դրամներն իրենք քաշելու հա-
մար, թէեւ այդ մրցում չկրնար վը-
նասել վերեւ մեր թուած կարգ մը
արհեստներու, որոց ոմանց նիւթը թէ-
պէտ Եւրոպայէն իսկ գայ, բայց գոր-
ծողն ու յարգարողը բնիկն է միշտ:

Ուրեմն, արհեստից նկատմամբ
գէթ այնքան յուսահատելու և զայնս
լքանելու լուրջ պատճառ մը չկայ:

Արհեստաւորին յաջողութեան պայ-
մանք են տոկունութիւն, գործունէ-
ութիւն, յարատեւ ջանք և աշխատու-

(1) Գիտմամբ թուրքերն և բաւերով բա-
ցատրեցնէր, որ հասարակաց ծանօթ և ըն-
տանի են:

թիւն, որ անհրաժեշտ են իր ճիւղը մշակելու, զարգացնելու և ի կատարելագործութիւն հասցնելու:

Կայ պայման մ'ալ, որ ոչ նուազ կարեւոր է, այն է, խնայասիրութիւնը, որ անհրաժեշտ է արհեստաւորի համար:

Սակայն ամեն բանէ առաջ պարտի արհեստաւորը սիրել այն ճիւղը, զոր իրեն աշխատութեան առարկայ ըրած է, այսինքն, իրեն համար ապրելու միջոց կամ աղբիւր:

Արհեստ մը—հակառակ պարագայի մէջ—որքան ալ շատ բանուկ չըլլայ, կրնայ տակաւին հաց մատակարարել զայն գործողին, բաւական է որ սա աշխատասէր և խնայող ըլլայ ու ծուլութենէ խորշի, վասն զի այս փճակ աւելի նախընտրելի է, քան թողուլ և լքանել զայն՝ առանց տպրուտի ուրիշ միջոց մ'ունենալու:

Տիրող նախապաշարում մը կար թէ՛ պաքալութիւն և խասապութիւն միայն Յունաց յատուկ ճիւղեր են, մինչդեռ արհեստք եւս նման ուսմունքի և գիտութեան՝ չունին ոչ կրօնք և ոչ ազգութիւն, համաշխարհային են և մարդ ո՛ր և է ճիւղի մէջ թէեւ ի ընկերան դժուարութեան և ծանր արգելքներու կը պատահի, սակայն շատ շուտ վհատելու և ձեռն/թափ լինելու չէ, այլ անյողդողդ յարատեւութեամբ շարունակելու է զայն գործ. որ հուսկ ապա կը յաջողի, զի աշխարհի վրայ չկայ բան մը, որ անկարելի ըլլայ:

Տէօքմէճեան էֆէնտի որ— ի թահ—միզ փողոց— ի սկզբան թէեւ դժուարութիւն քաշեց, սակայն իր յարատեւող ջանասիրութեամբ յաջողեցաւ իւր պաքալութեան արհեստին մէջ, հաստատելով թէ Հայն ալ կրնայ եղեր պաքալութիւն ընել:

Այսպէս նաեւ ի Կէտիկ-փաշայ յաջողեցած է Պէշիրեան էֆէնտի քառապութեան արհեստին մէջ և կը բանեցնէ կրկին խանութներ, մին ի Գում գարու:

Քարեբազդարար կան ուրիշ օրինակներ ալ:

Գում գարուէ մինչեւ Եէնի-գափու 3—4 Հայ պաքալներ կան, ինչպէս կայ նաեւ Իւսկիւտար, և այլն:

Կայ նոյնպէս ի Մաքր-քէօյ, Բերայ և ուրիշ տեղ Հայ քառապ:

Սոյն հաստատութիւնք Հայուն առաջ կը բանան յաջողութեան նոր ապարեզներ:

Ձաթալ-խանի Կեսարացի Հայ կոշկակարք կ'ապրին ու կը շահին իրենց գործէն և անշուշտ շատ աւելի պիտի շահին, եթէ իրենց արհեստը ջանան կատարելագործել:

Նոյնպէս Թէքիրտաղցի ազգայինք որ ի Պօլիս մեծապէս կ'օգտուին կոշկակարութենէ և անոնցմէ ոմանք ի Կէտիկ-փաշա և ի Պալի փաշա կառուցած են իրենց վաստակովը իրենց համար բնակելու քարաշէն տուներ և կալուածներ, և ասոնք նոյնպէս աւելի պիտի յաջողին, եթէ աշխատին կատարելագործել իրենց արհեստը:

Հակառակ Եւրոպայի մրցման՝ որ ի մասին կոշիկներու՝ աստ տակաւին ի յաջողութեան են Ձաթալ-խանի Կեսարացի և Կէտիկ-փաշայի Թէքիրտաղցի Հայ կոշկակարք:

Արգեօք գաղտնիք մ'է ասոնց յաջողութեան պատճառը:

Գաղտնիքը բուն խի իրենց յարատեւ ու աննկուն աշխատասիրութեանը մէջ է:

Աշխատողին հաց չպակսիր, և թէ՛ կը պնդենք միշտ մեր սոյն համոզման վրայ թէ՛ չկայ արհեստ մը որ ամօթ ըլլայ և նուաստացուցիչ:

Ամօթը և նուաստութիւնը արհեստին մէջ չէ, այլ խայտառակ ու անպատիւ գործերու, ծուլութեան, զեղխութեան և անառակութեան մէջ է, ինչպէս նաեւ ձեռք բանալու՝ երբ մարդ կարող է աշխատելու:

Անցածները մեզի մէկը ներկայացուցին, որ քիչ առաջ սիկարի թուղթ և քիպրիթ կը ծախէ եզեր փողոցները և երբ դրամագլուխը խնայողութեամբ քիչ մը շտուգուցեր է աւելցուցեր, աւելցուցեր է նաեւ չօրապ ու մանտիլ ալ ծախել: և հետզհետէ աշխատելով ու խնայողութիւն ընելով մի քանի հարիւր ոսկւոյ տէր եղեր է, և այսօր մօտակայ գաւառները կը յաճախէ ասկէ հոն և անկէ հոս ապրանք տանելով ու ծախելով, որ է առ և տուր, որ մինչեւ վաճառականութեան կ'առաջնորդէ:

Յիշեալն եթէ լինէր ծոյլ, դանդաղ, և կամ եթէ գիտնար խիստ թերի փրանսերէն և երկու տող այլան:

Դակ ոտանաւոր գրել՝ յորում ոչ իմաստ կայ և ոչ կապակցութիւն և որում սակայն բանաստեղծութիւն անունը կուտան թեթեւութեամբ, անշուշտ չպիտի դիջանէր նախ փողոցները քիպրիթ և սիկարի թուղթ ծախելու, որ ըստ նոր բացատրութեան՝ ամօթ է, բայց ըստ այնմ՝ անշուշտ ամօթ չէ պարօպ կենալը, դատարկապորտութեամբ ժամանակ անցունելն, ասդին անգին շարլաթանութիւն ընելը և ծընողացը վրայ բեւ ըլլալը:

Վերջապէս մարդ՝ մանաւանդ երբ ունեւոր դասու չպատկանիր, ձեռքն անպատճառ պէտք է որ արհեստ մը կամ առեւտուրի միջոց մը ունենայ, որում հետեւելու է յետ ըստանալոյ խնամեալ նախակրթութիւն:

Գիտենք շատեր որ նոյն սիկարի թուղթ և քիպրիթ ծախող անձին նման առեւտուրի կամ արհեստի ձեռնարկելով՝ այսօր ազատած են զիրենք և ի հարկին՝ կ'օգնեն նաեւ աղքատի և ազգային պիտոյից:

Ժամանակ է այլ եւս համարձակութեամբ քարոզելու թէ դպրոցէ ելելէ յետոյ ազգային շրջանակաց մէջ ապրելու միջոց գտնելու ատենն անցած է, որովհետեւ լզգը՝ որ դժբաղդաբար դէպ աղքատութիւն կը գիմէ, չկրնար որոշեալ չափէ մ'աւելի եպիսկոպոս, վարդապետ, քահանայ, վարժապետ խմբադիր ու հեղինակ ապրեցնել:

Եթէ որոշեալ չափն անցնի—ինչպէս որ արդէն շատ ու շատ անցած է— ազգային ծառայութեան նուիրեալ անձինք նեղութիւն կը կրեն ապրելու համար:

Որովհետեւ երկիրը դեռ չգտնուիր այն յաջող, բարդաւաճ և խիստ զարգացեալ պայմանաց մէջ, որոյ համեմատ տարածեալ և յառաջացեալ լինին ճարտարութիւն, վաճառականութիւն և ուրիշ ազատական արուեստներ, որպէս զի կարելի ըլլայ երկրորդական կամ բարձրագոյն կրթութիւն ստացող շրջանաւարտներու գործ գտնել ուստի, խոհեմութիւն է ընդհանրապէս բաւականանալ նախակրթութեամբ և յետոյ զբաղիլ արհեստով և կամ առեւտրով:

Ըսել չենք ուզեր թէ երկրորդական կամ բարձրագոյն վարժարաններ պէտք չեն մեզի՝ կ'զգանք անոնց կա-

ընկերութիւնը, բայց ամեն թաղային դպրոց երկրորդական վարժարանինը մանցնելը չենք հասկնար և չհասկնալու համար մեծ իրաւունք ունինք, որովհետեւ օրինակը Եւրոպայի մէջ անգամ չկայ :

Ձեռք գիտեր թէ մենք Եւրոպացիներէ աւելի արդեօք յառաջադէմ ենք :

Ձգանք մեր կացութիւնը, սթափինք ու տեսնենք մեր կացութիւնը և դարմանենք այն ահարկու աղքատութիւնը, որ մեծաքայլ կը յառաջագիւնէ. ուստի միջոցներ գտնենք վայն դարմանելու :

Ըստ մեզ՝ այդ միջոցներու ամենէ բանաւոր արհեստից ոյժ տալն է :

Մեր նախնիք, ինչպէս կ'ըսուի, ասկէ մինչեւ 30—40 տարի առաջ իրենց տղաքը՝ դրել կարգաւ սորվելէ յետոյ շուկայ իրենց խանութը կը տանին եղեր, որպէս զի արհեստ սորվի, փառայ վաստկի ու մարդ ըլլայ :

Անդրանիկ որդիս, Լեւոն, կը փափագէր վարդապետ ըլլալու համար աշակերտիլ Արմաշու նորահաստատ եկեղեցական վարժարանը, բայց համոզեցինք զինքը որ արհեստ սորվի, փառայ վաստկի և փոխանակ նշագէն ըսպասելու՝ ինք կարող ըլլայ անոր օգնելու մասնակցելով աղգային պիտոյից :

Երանի՛ էր թէ մենք ալ ժամանակին արհեստաւոր ըլլալու փափաքը տածէինք, որով այսօր քիչ շատ ասպահով ապրուստի միջոց մ'ի ձեռին կունենայինք և թերեւս տունի և խանութի մ'ալ տէր կ'ըլլայինք :

Արդ, թո՛ղ բաւական ըլլայ օրինակը մեր անձին, մե՛ր, որ առանց սընափառութեան կրնանք պարծենալ թէ՛ 25—27 տարիէ ի վեր խղճի մտօք, ուղղութեամբ, և թո՛ղ ներուի մեզ ըսել—նաեւ պարկեշտութեամբ—ժառայեցինք իբրեւ վարժապետ, երկասիրող և հրապարակագիր, բայց հարկ է խոստովանիլ ճշմարտութիւնը թէ՛ — չըսենք ուրիշ բան—չունինք նախանձելի վիճակ մը :

Գուցէ մենք սխալինք մեր կարծեաց և տեսութեանցը մէջ, բայց շատ դո՛հ կ'ըլլանք, եթէ հակառակը պընդողներ համոզեն զմեզ և մեր սխալը ցուցնեն :

Շնորհակալութեամբ կը հրատարա-

կենք, որովհետեւ խնդիրը մեր անձին չպատկանիր : այլ բնդհանուրին, և եւ թէ ինչեցինք զմեզ, ուղեցինք իբր օրինակ ներկայանալ միայն ստանպատակաւ թէ՛ օրինակը համոզիչ է :

Վաճառական բարեկամ մը գեռերէկ կ'ըսէր մեզի «ճշմարտութեամբ չնիք շատ անգամ ինձ կը դիմեն ուսեալ և լեզուագէտ երիտասարդներ գործ խնդրելու համար և ես ստէպ անկարող կը գտնուիմ, որովհետեւ գործ չկայ» :

Ահա մեր ալ խնդիրը ճիշդ ատոր վրայ է :

Մ. ԳՍՓԱՄԱՃԵՈՆ

ԿԻՍՈՒՐԻՈՅ Ս. ԿԱՐԱՊԵՏ ՎԱՆՔՆ ԵՒ ԱԶՆՈՒՄ. ԷՍԱԵԱՆ ԵՂԱՐԱՐԻ

Շաբաթ աւուր Արեւելքի Ազգ. Տեսութեան մէջ գոհութեամբ կարգացինք թէ՛ Կեսարիոյ Ս. Կարապետի վանուց մէջ հաստատուելու է մի Եկեղեցական վարժարան ջանիւք տեղւոյն Առաջնորդ Գեր. Տ. Տաճատ Ծ. վարդապետի Պալեան և առատաձեռննք պատիւը Էստեան 'Եղբարց' Ազնուա. Յովհաննէս և Մկրտիչ Էֆէնտիններու, որ առ այս 900 Օսմ. ոսկի յատկացուցեր են :

Նոյն վարժարանի վարչութիւնը պարտականութիւն ստանձնած է ի փոխարէն ինչեալ նուէրի՝ 20 ձրիավարժ աշակերտ պահել, որ յանուն Էստեան Եղբարց բարեխիշատակ հօրը՝ պիտի կոչուին Գէորգ Էստեան սանունք :

Անդ աւանդելի ուսմունք են հայերէն, թուրքերէն, ֆրանսերէն, կրօնագիտութիւն, թուաբանութիւն, աշխարհագրութիւն, պատմութիւն աղգային և ընդհանուր, բնական գիտելիք, երգեցմունք, գեղադրութիւն, գծագրութիւն, առողջապահական գիտելիք, Ազգ. Սահմանադրութեան, Եկեղեցական իրաւասութեանց և թեմական բաժանմանց ծանօթութիւն, և այլն :

Աշակերտք պիտի ընտրուին որք և աղքատ տղայոց մէջէ :

Վարժարանն ենթարկուած է ընդ նախագահութեամբ Գեր. Տ. Տաճատ վարդապետի խնամակալութեան մը, որոյ երկու անգամն ընտրուած է Կե-

սարիոյ Գաւառական Ժողովոյ և երկուքն Էստեան Էֆէնտիններու կողմէ :

Ժառանգաւորք պիտի լինին վարդապետ կամ քահանայ Կեսարիոյ ընդարձակ գաւառին համար :

Վարժարանին ուսմանց ծրագիրը վաւերացեալ է Կեդր. Ուսումն. խորհրդոյ և գործադրութիւնն հրամայուած է Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօրկողմէ :

Ազնուա. Էստեան Եղբարք որ առաջնակարգ դիրք մը կը վայելեն, բարեբաղդաբար կը ինչն իրենց բնագաւառն եղող Կեսարիոյ բազմահայ գաւառն, որոյ մէկ ամենակենսական պէտքը լրացնելու համար յօժարակամ կը փութան 900 ոսկւոյ գումար մը նուիրել և պատճառ ըլլալ իրականացման գործի մը, որ բարօրութիւնը պիտի ըլլայ նոյն բազմահայ գաւառի :

Ազնուա. Էստեան Էֆէնտիններու այս գործ բարերարութիւն մ'է Կեսարիոյ համար, և Կեսարիոյ մեր ազգայինք անշուշտ երախտագէտ զգացմամբ պիտի ընդունին իրենց գաւառին ընծայեալ այս բարիք :

Կիւլպէնկեան Ազնուատոհմ և մեծանուն Գերգաստանն արդէն իւր մեծադոյն բարիքն ըրած է իւր հայրենեացը՝ կառուցանելով ի Թայաս գիւղ Վարդապետիկեան հոյաչէն վարժարանն և աղջկանց համար մասնաւոր վարժարան մը, որոց կը նպաստեն յաճախ Կիւլպէնկեան ազնիւ Պայազատք :

Կեցցե՛ն ամեն անոնք որ առաջադէմ կը նպաստեն աղգային կենսական պիտոյից և կը բարերարեն :

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն թէպէտ չէ ապաքինած տակաւին, բայց երկուշաբթի օր իր պաշտօնին գլուխը գտնուեցաւ և զբաղեցաւ կարեւոր գործերով :

Պատր. Փոխանորդ Իւթիւճեան Գեր. Տ. Գէորգ Ծ. վարդապետ վերստին հիւանդանալով՝ անկողնոյ կը ծառայէ :

Քաղ. Ժողովը իւր վերջին նստին մէջ Տնտես. խորհուրդն հետեւեալ կերպիւ վերակազմեց, և անգամ են

Մեծ. Գեորգ էֆ. Թովալեան, Էդիա-
զար էֆ. Մելիքեան, Խնդիր էֆ.
Քիւրքեան, Համբարձում էֆ. Մադ-
պուլեան, Միհրան էֆ. Սէթեան, Շը-
նորհք էֆ. Շնորհքեան և Սարգիս էֆ.
Տանձիկեան:

Դատաստ. Խորհուրդն եւս հետեւ-
եալ կերպիւ կազմուեցաւ, և անդամ
են Արժ. Տ. Արիստակէս քահանայ
ձիզմէճեան, Տ. Գաբրիէլ Ք. Խանճեան,
Տ. Միքայէլ Ք. Պէշիկթաշի, Տ. Վահան
Ք. Տ. Գրիգորեան և Մեծ. Գեորգ էֆ.
Փանոսեան, Գեորգ էֆ. Գըլմէճեան,
Կարապետ էֆ. Թիրեաքեան և Պապիկ
էֆ. Գալընեան:

Կեդր. վարժարանի խնամակալու-
թիւնն իւր երկու պակասեալ անդա-
մոց տեղ Հրանտ Ասատուր և Յարու-
թիւն Մոստիշեան էֆէնտիները որոշած
է:

Եկեղեցական վարժարանի խնամա-
կալութեան անդամներէն Ազնու. Գաբ-
րիէլ էֆ. Գաբրիէլեան, որ Արմաշ եր-
թալով, հսկած էր անձամբ բոլոր գոր-
ծողութեանց վրայ, մայրաքաղաքս
վերադարձած և խնամակալութեան
յանձնած է ուխտաւորաց նուէրներէ
գոյացած գումարն, 50,000 զրուշ:

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք
թէ Կայս. կառավարութիւնը բարեհա-
ճեցաւ Սալիսէի աստիճան շնորհել
Ազնուա. Թորոսեան Յովհաննէս էֆէն
տիրի:

Էստեան Ազնուա. Յովհաննէս էֆ.
որ հանդերձ ընտանեօք ժամանակէ
մը հետէ Եւրոպա կը գտնուէր, մայրա-
քաղաքս վերադարձաւ:

ԵԷՄԷՆԻՃԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻ ՄԱՀԸ

Յակոբ էֆ. Եէմէնիճեան ծանօթ աղ-
գայինն իւր ենթակայ եղած հիւան-
դութենէն դժբաղդաբար չկրնալով ըր-
ժչկուիլ կնքեց իւր մահկանացուն և ու-
րոյ յուղարկութիւնը կատարուե-
ցաւ կիրակի օր իւսկիւտար ընդ նա-
խագահութեամբ Ամեն. Խրիմեան Սըր
բազանի, որդամբանակաճը խօսեցաւ:

Եէմէնիճեան էֆ. վարած է ազգա-
յին զանազան պաշտօններ սրտի մոտք
և վայելած է շատերու յարգն և հա-
մարուր:

ՏԻԴՐԱՆ ԷՖ. ՏԱՎՈՒՏԵԱՆԻ ՄԱՀԸ

Տիգրան էֆ. Տավուտեան յանակըն-
կայս կնքեց իւր մահկանացուն և յու-
ղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ ե-
րէկ Բերայի եկեղեցին ընդ նախագա-
հութեամբ Սրուանձտեանց Գեոր. Տ.
Գաբրիէլ Սրբաղանի և ի ներկայու-
թեան եկեղեցական Հարց և ընտրե-
լագոյն բաղմութեան մը, որ փութա-
ցած էին այս առթիւ մատուցանել
իրենց վերջին յարգանքը:

Տիգրան էֆ. Տավուտեան վարած է
ազգային զանազան պաշտօններ:

ԳԻՒՂԷ ՎԵՐԱԴԱՐՁ

Գիւղ գացողներէ մաս մը մեծ մրտ-
մուտքի մէջ է. կան որ ի հարկէ ստիպ-
եալ գիւղ մը չերթան, որովհետեւ
բժիշկը պատուիրած է որ եթէ օդա-
փոխութեան չերթան, տիկիներն սիր-
տի չարքընթըն կը շատնայ, սինիրի
հիւանդութիւնը կ'եւէնայ, կամ օրի-
որդին գլխուն ցաւը կը սաստկանայ
կամ հարսին գլխուն դառնալը չգաղ-
րիր, և այլն, և այլն. որոնց ծարը ճօթը
չիկայ:

Բայց ինչ ընելու է, բան մը որ բը-
ժիշկը պատուիրեր է, չերթալ չըլլար.
մարդ էրկու թուրին մէջ կը մնայ էր-
թայ թիւրիւ մը, չերթայ թիւրիւ
մը. թէ որ չերթայ, հետեւանքը գէշ
է, որովհետեւ բժիշկը անպատճառ
օդափոխութիւն յանձնարարեր է. թէ
որ էրթայ, պիտոճէին կը գպչի թէեւ
արդէն գպչելու մէկ տեղը մնացած
չըլլայ—խեղճը շուարեալ է:

Աչքը հիւանդին վրայ է. կը հարցնէ՝
«այսօր ինչպէս ես, սիրունիկս, կամ
աղջիկս, և կամ նաղելափալ հարսս»:

—Ո՛հ, բնաւ մի՛ հարցներ. շատ
շատ գէշ էի. բժիշկը այսօր վերստին
պատուիրեց խտրել որ... էօհէ՛, էօհէ՛,
էօհէ՛, էօհէ՛... ք... ք...

—Հասկցայ, հասկցայ, պատուիրեց
որ օդափոխութեան տանինք:

—Իւհիւ, իւհիւ, իւհիւ:

—Ինչո՞ւ կուլաս, անուշիկս:

Իւհիւ, իւհիւ, իշտէ անանկ ըսաւ:

—Դուն անհոգ եղիր. մէկ երկու
օրէն կերթանք:

Հիւանդն ազատ չունչ կառնէ.
օդափոխութեան համար սիրուն գիւղ
մը պիտի երթան, մաքուր և ազատ օդ-
պիտի չնչն, բնութեան դեղեցկու-
թիւնները պիտի վայելին, ազատ պիտի
ըլլան պտրտելու, այցելութիւններ տա-
լու, այցելութիւններ ընդունելու, ու
բախ զուարթ ժամանակ անցնելու. և
և երջանիկ օրեր տեսնելու:

Ձայն կը խորհի, հիւանդն ու առողջ
բայց ինչ կ'ըզգայ և ինչ կը խորհի
արդեօք այն որ ունի չունի, ժամանակը
կը ներէ կամ ոչ, և իր պիւտճէն
գուրս ծախքեր ընելու դատապար-
տուած է:

Սակայն ճարը չկայ, ինչ ընէ չընէ,
պիտի երթայ. ուստի կը չափէ, կը ձեւէ
էօֆ կ'ընէ, բիւֆ կ'ընէ, կը հազայ, կը
յօրանջէ, կը զայրանայ, կը սրտմտի,
մէկ երկու հատ կը կոնծէ, կը նեղա-
նայ, լիաշուրթն կը քաշէ սիկարը, ու
վերջապէս բան մը կ'ընէ, ճար մը կը
գտնայ և ահա օդափոխութեան գիւղ
մը կ'երթան հիւանդին համար:

Մենք ալ երթանք:

(Շարունակելի)

Մ. Գ.

ԲԱՌԱՐԱՆ ԿԱՆԱՆՑ

Հաստը պարակ մէկ կին է, վայ պա-
րակը մանուկն,—Արժանիք ճանչցող
չկայ:

Սուտ խենդ է եղեր, վանքին հա-
ւերը կուտէ.—Բան մը հոգ չըներ, ին-
քդինքը սուտ խենդութեան զարկեր է
և իր Բէջը կը նայի:

Էս ճուրները քաշուեցայ.—Շատ
խպնեցայ:

Էրկիրի պուտուկ նայողին, էրկան
չինիկ պէտի է.—Ուրիշի ձեռք նայելը
գէշ բան է:

Մաղը ծակ է.—Կը հասկնայ:

Օրէ մանող օրէ կողդ.—Ժիր, գոր-
ծունեայ:

Պանիր հացիկ, պարզ էրէսիկ,—
խնայասէր:

Աստուած տանձին ալ կոթ է տը-

րեր:—Դուն ալ իբր թէ մարդ ծներ
ես:

Առողին կռողին էղաւ.—Բերնի հա-
մով չկերուեցաւ:

Սախային աշկը հաներ էս —Առած
բանէդ խաբուեր ես:

Փորը ցաւեցաւ.—Նախանձեցաւ:

Արդեւ էկած ատենը թէստին չի
լեցունողը ծարաւ կը մնայ.—Վաստակը
չբռնողը թշուառ կ'ըլլայ:

Ածան հաւը կարկաշան կ'ըլլայ:—
Գործ տեսնող մարդը ճակատաբաց և
առանց սեղեւեղի կը խօսի:

Մ. Գ.

Նօնօմ, հավալարըն բէյի բազարը
թուրուլմայօր, քէօյիւն տառը թու-
ղուաա դալմայօր, թանըտըղլարտան
պաղըլարըն էնտի վէ պաղըլարըտա էն-
մէք իւզըն տիւլէր, պիղտէ էնսէք
ֆէնտ օլմայաճագ:

—Շաշարըմ ագլընա, օրթալըդտա
չինտի տանկ վար: աշաա էնմէնին սը-
րասը՝ մը:

—Տանկ վար ամա քէսէլէրէ տօղա-
նըյօր. ագշամ սապահ լիւնտէ 8 զրշ
10 փարա եալընըզ վաբօրա վէրիյօ-
րուզ, քուսուրուտա ճապա:

—Հէքիմէ էզաճըյա վէրմէտէն
ֆէնա տէյիլ ա, սէնտէ ագշամ սապահ
տէնիզ սէֆասը էտէյօրսուն:

—Սէնին սէֆա տէտիլին պանա
ճէֆա կէլիյօր:

—Հէլպէթ, պըրիշ արդատաշլարըն
էնտիլէր տէ ճանըն սըգըլըյօր. պէն
տահա պիր այ գատար օթուրաճալըմ,
պէնիտէ վիգայէ էթմէսէն հիշ տէյիլ
իսէ չօճուգլարը աճը. կիւնա: տըր-
լար:

—Շիւքըլըլէր օլսուն, պիր շէյ եօգ,
աշաղտա օլանլար ինսան տէյիլէր մի:

—Պօշունա եիւրէինի թիւքէթմէ,
պէն տահա էնմէմ. տանկ օլմայա
վադթըմ եօգ. վէսէլամ:

—Ճանըմ մատամ տանկ օլսուրսա,
նէ՝ օլսուր:

—Նէ օլաճաք պաշը տէօնիսօր,
տիւզէրի քէսիլիսօր, լագըրտը էտէմէ-

եօր:

—Պու իսէ պիր շէյ տէյիլ, պիղ
կաղինօտա հէր աքշամ տէտիլին շէյլէրի
օլսուրըզ:

*

*

—Վէրոն, պիղ կէլէճէք հաֆթա
Պէյօղլունա էնէճէիզ, սիղ նէ՝ վագըթ
էնէճէքսինիզ:

—Մամամ պիրաղ տահա տուրմագ
խտէյօր ամա. ապալամ պիր թիւրիւ
գանմայօր. տիւն ագշամ մամամ կէնէ
տէտի, ֆագաթ ապալամ այգըրը սօյ
խուլանտը. կիւճիւմիւզէ կիտէյօր ամա,
նէ՝ ես բալըմ:

—Քա խենդ, կիւճիւմիւզէ կիտէ-
ճէքնէ վար. պունտան սողրա Պէյօղ-
լունուն տատը չըգար. սուարէ, թէ-
աթրօ վէ տահա տիկէր էլէնէճէլէր
պաշլար:

—Էյի ամա, գըղգարտաշ, օրթա-
լըքտա տանկ վար ըմըշ:

—Քա աման սէնտէ, քիմ պիլիը
նէ՝ պօշ շէյ օլմալը, օ տանկ տէրսէ,
սէնտէ օնա տունկ տէ, օլսուր տանկ
տունկ, քի գօրգուսունսան գաշար
կիտէր:

ՍԱՐԸԵԱՐԻ ԽՆԴԻՐԸ

(ՎԵՐԸՆԻՆԵ ԲՆԷՆ)

Ընկերութեան հասած վնասը հօս
չվերջանար:

Ոմանք ի նոցանէ գթտելով իրենք
այլ եւս չեն յաճախեր Օրթա-էնէլի
դըօսարանը և ասով ալ չբաւականա-
նալով՝ կը համոզեն ուրիշներ ալ որ
հոն չյաճախեն, այսինքն, Օրթաէնէ-
լի դըօսարանը, որուն շահը Ընկերու-
թեան յատկացած է:

Զմոռնանք ըսել թէ ասոնք Ընկե-
րութեան տնդամներ են, բայց արդեօք
վնասելու համար ընկեր են:—Կը թո-
ղունք որ Ընթերցողները գատեն, սա-
կայն սա կը հարցնենք թէ՝ Մեծ. Մոս-
տիշեան էֆէնտիներու ըրած աղգասի-
րական զոհողութիւնը ո՞ր կը մնայ.
երբ նոյն իսկ ընկերներէ ոմանք ուզ-
ակի կամ անուղղակի վնաս կը հաս-
ցնեն:

Նոյն անձինք եթէ ունին Ընկերու-
թեան գործոց և ընթացիցը մասին
գանգատ կամ ո՞ր և է դիտողութիւն

մը, պէտք է որ Ընդհ. Ժողով խնդրեն
և հոն իրենց լսելիքը ըսեն, վիճին,
բացատրեն ու ոչ թէ Ընկերութեան
օգտին վնասեն:

Այսպէս պէտք է որ վարուին յիշ-
եալ անձինքը, եթէ չունին ընկերու-
թեան վնաս հասցնելու դիտում կամ
նպատակ, և այն ատեն խնդիրը, եթէ
կալ, կը վերջանայ, օրինաւորութիւնը
կը յարգուի և գործն ու նպատակը
կը փրկուին:

Այսպէս կը պահանջեն անկեղծու-
թիւնը և ազգային յառաջադիմութեան
ոգին:

Ընկերութիւնն՝ որ հիմա ունի հա-
ղիւ թէ 100 ոսկւոյ չափ գրամագը-
լուի, մինչեւ հիմա քանի մը պատիկը
պիտի աւելցած ըլլար, եթէ նոյն
դէպքեր տեղի չունենային:

Կը յիշենք թէ Ընկերութեան Հիմ-
նադիրներէ մին առաջարկած էր ասկէ
առաջ՝ Ընկերութեան ունեցածովը եր-
կաթուղւոյ բաժնեթուղթ գնել, որ
ատեն երկաթուղւոյ մէն մի բաժնե-
թուղթի արժէքն էր 37 ֆրանք:

Այս առաջարկութիւն աւելի օգ-
տակար էր, որովհետեւ յիշեալ արժե-
թղթոց դինը բարձրանալու հաւանա-
կանութենէ զատ՝—ինչպէս որ տեղի
ունեցած և կրկնապատիկը բարձրա-
ցած է այժմ— բաղդ շահելու հաւա-
նականութիւնն ալ կար, որ անանկնու-
նելի՝ պարագայ մը չէ:

Բայց անոնք դէմ կեցան սոյն ա-
ռաջարկութեան և առանց Ընդհանուր
Ժողովոյ որոշման և հաւանութեան՝ 50
ոսկւոյ չափ գումար մը տոկոսի տուին
մէկու մը՝ Դ. Համբարձումեան՝ էֆէն-
տիի երաշխաւորութեամբը:

Այս խնդրոյ մէջ նկատելի ու քըն-
նադատելի կէտը առանց Ընդհանուր
Ժողովոյ որոշման և հաւանութեան փոխ
ստակ տալն է, որ անշուշտ հակա-
ռակ է ընկերութեան ոգւոյն և ընդ-
հանուր օրինաց, որովհետեւ չատ հա-
ւանական է թէ՝ Ընդհանուր Ժողովը
թերեւս՝ մերժեր փոխատուութեան
սկզբունքը, կամ աւելի բարձր տոկոսով
ուրիշ մէկու մը տար, կամ պատրաստ
ստակով գետին գնէր և կամ ուրիշ
աւելի շահաւոր նպատակի մը գործա-
ծել որոշեր, և ասոնց ամէնքն ալ զուրկ
չեն հաւանականութենէ:

Այս բան անշուշտ պատասխանա-

տուութիւն կը հրաւիրէ, զոր անգիտանալը կարելի չէ:

Ըսել չենք ուղեր թէ գրամը կորսուած է: Այո՛, գրամը կորսուած չէ և չկորսուիր՝ մանաւանդ քանի որ Գ. Համարձուածան էֆէնտիի երաշխաւորութիւնը կեցած է, բայց չկրնար ուրացուիլ թէ առանց Ընկերութեան Ընդհանուր Ժողովոյ որոշման և հաւանութեան էական կէտերու մէջ և միայն մէկ քանի անձերու ներկայութեամբն ու անոնց որոշմամբը շարժիլ ու գործելը պակասութիւն է:

(Շարունակելի)
Մ. Գ.

ԱԶԴ

Քաջ շարականագէտ մը որ միանգամայն կարող է դաստիարակի պաշտօն վարել աստ կամ ի գաւառս պատրաստ է պէտք ունեցողները գոհացնել չափաւոր պայմաններով:

Դիմել Ծաղիկի խմբագրատունը:

ԳԻՏԱԿԱՆ

Ք Ո Ւ Ն

Մեքենական գործողութեանց կանոնաւոր ընթացքն և յարատեւ շարունակութիւնը բնութեան ամենէն մեծ օրէնքներէ մին է:

Մարդն տիեզերաց ամէն էակներուն նման ենթակայ է լուսոյ և խաւարի, ջերմութեան և ցրտոյ, չորութեան և խոնաւութեան, փոփոխութեանց: Մեր երկրին մէջ, ցերեկը արթուն կը մնանք, գիշերը կը քնանանք: Բայց այն երկիրներու մէջ յորս ցերեկը հարիւր կամ հարիւր յիսուն օր կը տեւէ, այն ատեն կարելի՞ է անքուն մնալ: Ոչ:

Արեգակին անյայտանալն, խաւարըն, գիշերը չեն որ յառաջ կը բերեն քուն, երբ մեր գործարանները հողին և հանգստեան պէտք ունենան, այն ատեն կուգենք ննջել: Միայն անկեան մը մէջ կ'առանձնանանք, անշարժ կը մնանք, կը գոցենք մեր աչքերն, ոչ մէկ բանի վրայ կը մտածենք, արտա-

քին աշխարհին հետ չենք հաղորդակցիր. այս է միշտ քնոյ վիճակը:

Միտքը և մարմինը ո՛րչափ ժամ քնոյ և բացարձակ հանգստութեան պէտք ունին: Այս մասին օրէնք մը չենք կրնար դնել. ըստ անհատի մը կը տարբերի. քնոյ տեւակածութիւնը միշտ կախում ունի պաշտօնին, գործին, առողջութեան և անձնական պիտոյից վիճակէն: Ընդհանրապէս ամէն օր անկողնոյ մէջ պէտք է 6 ժամ 8 ժամ մնալ:

Ցերեկուան քունը գիշերուան քնոյն չափ ազդեցիկ է, Մարմնոյն մեկանունքն անշարժութեան մէջ լինելով՝ թէ գիշեր և թէ ցերեկ կրնան հանգչիլ, բայց զգայարաններն այսպէս չեն: Լուսոյ ճառագայթներն մեծ ազդեցութիւն ի գործ կը դնեն աչաց վրայ. ցերեկուան մթնոլորտը լի է կազերով, զանազան շոգիներով, և հանրային կենաց շարժումներով ու ժրխորով: Մորթն, ականջներն և քիթն այս մթնոլորտական ամէն երեւոյթից հակահարուածն կը կրեն և ասկէց յառաջ կուգայ դարձեալ մարդկային գործարանաց տեսակ մը խոնջութիւն: Բացառիկ պարագայներու մէջ, երկարատեւ աշխատութիւններէ վերջ ներելի է քնանալ շոգեանաներու, կառաց և երկաթուղեաց մէջ ցերեկ ժամանակ:

— Ի՞նչ պարագայներու մէջ պէտք է ննջել ազատ մնալու համար՝ երազներէ, ցնորական երեւոյթներէ, երբուամբերէ, երեւակայութեան խանդարումներէ, որոնց շատ անգամ կը հանդիպինք մեր քնացած ժամանակ: Աւասիկ պայմաններն. ճաշէ կամ մըտաւորական ծանր աշխատութենէ մը և կամ բարոյական սաստիկ վշտէ մը վերջ մի քնանա՛ք: Ննջելէ գէթ ժամ մ'առաջ, պէտք է որ մեր ուղեղն և ստամոքսն անգործ և հանգիստ վիճակի մէջ լինին, բաց ատտի, պէտք է որ անկողինն եւս կարծր և մաքուր, գլուխը այնքան բարձր չը բռնել. ձեռքերը լաւ ծածկուիլ, և ամառը թեթեւ: Բայց ամէն պարագայի մէջ նոյն բանն ընել խոհեմութիւն չէ: ամրան մէջ գիշեր մը միայն այդպէս պառկիլ կրնայ յօդացաւ մը, թոքատապ մը և այլն պատճառել:

Ննջելու սենեկին մէջ ինչպէս ձը-

մուն նոյնպէս և ամառն, տաք կամ ցուրտ օդոյ հոսանքներ մի ձգէք պատուհանները դոցելով, և գոնեք բանալով: Մէն մի անկողնոյ մէջ երկու անձ թող չըլլայ և ոչ մէն մի սենեկի մէջ չորս անկողին:

Այս պայմանաց մէջ պէտք է ամենէն աւելի լինին մտաւորական աշխատութեամբ զբաղող մարդիկ, գրագէտք, բժիշկք, իրաւագէտք, երկրաչափք և ուսանողք: Այն ատեն կուսնանք գիշերն հանգիստ քուն:

Մ. Գ. ՄՕԶԵԱՆ

Ա Զ Դ

Թերթիւ աշխատակիցներէն Պ. Գէորգ Սիմքէյեան թարգմանիչ Թափառական Հրեայ անուն վիպասանութեան կը փափագի մասնաւոր դասեր տալ ֆրանսերէն, թուրքերէն և հայերէն լեզուաց՝ խիստ դիւրուսոյց մէթոտներով և չափաւոր պայմաններով:

Դիմել լրագրոյս Խմբագրատունը:

Պ Ա Տ Մ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Մէարիֆ նէզարէթը ճէլիլէսի մեմուրիյնտէն Աշճեան Միքայէլ էֆ, մեքեաթիպը միլիիյետէ թէտրիս օլընմագ վէ պիրինճի ճիլտի օլմագ իւզրէ «Պատմութիւն Օսմանեան Պետութեան» սէրլէվհասը թահթընտա էրմէնիճէ պիրթարիխը Օսմանի թէէլիֆ ունէշը իթմիշ տիր:

Հագիգաթէն պիր սուրէթը մաթլուպէ վէ միւքէմմէլէտէ թէէլիֆ իտիլմիշ օլտն իշպու թարիխը Օսմանի տէրս քիթապը՝ հէր քիթապճը տիւքքեանլարընտա վէ պախուսուս Պէրպէրեան մաթպասաընտա 5 զըշ, ֆիյաթլա սաթըլմագտա տըրոթիւ:

ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՑԵՏՈՄՍ

100 Հատը 5 Դաճեկան

Լաւագոյնքաութօնի վրայ ամէն լեզուաւ կ'աւարաստուի Ուղուրլեան և Ընկ. տպարանն, Կ. Պօլիս, Սուլթան Համաժ, Սախիյէ խան, Թիւ 5:

ՏԷՊՊՕ
ԱԹԱՆՊՈԼ ԵԷՆԻ ՃԱՄԻՏԵ
ԱԲԷԶԱՐ ՏԻԻՔԵԱՆԼԱՐԸ

ՍԹԱՄՊՕԼ Դէօբրիւ սըրասը Թրամվայ
Ճատտէօի — 56
ՊԷՅՕՂԼՈՒՆՏՈ Տօղրու Եօյտա — 168

Մեզքերու էնդախանէ վէ սրէչար տիւքքեանյարընտա միւթ տաւիտ վէ էնփայի թէրքիպաթը քիմեէվլիէ վէ էնգա վէ մուալէճաթ վէ ալէաթ յէրրահլիյէ, վէ ալէա ճինս լաթիք իլէ չէլիքտէն մաամուլ, ալաթ ու Զտէվաթ, վէ Լիսթէր ուսուլիտէ պաղլար, վէ Յրանսըզ վէ Կնկի լիզ էնգալաւ, սօլփաթօնսն էն ալէա ճինսի, եւ լի վէ էննէպի մա տէն սուլարը, Փօթօկաֆըլար իշիւն թէրքիպաթը քիմեէվլիէ, Պօրտօ չարապլարը, Կօնեաքլար, էնվաթ իշկիլէր, Կօչ ուլու ուպուռլար, նէ ֆիս բուարտ, օ տը Գօլմեհը, սաչ սուլարը, տիւզկի նլիւքէր, վէ ըս բէչարլար իլէ քիմեախանսիլէրէ մախսուս ճամ գապլար վէ ալաթ ու է տէվաթ մէվճուս ուլուպ, թօքտան վէ բէրաքէնտէ ֆիրուխթ օլս նուր : Բէշալիք մէշքերու տիւքքեանտա մուալէնի թըպլիէ տախի իճ րա օլս նուպ, պուռա մոխսուս օտալար վար տըր կ'էճէլէր աչդ տըր : Զէյլ—Պիճիւմէ էնգա վէ էսթաամըզըն էն ալէա ճինսիտէն օլսու զուռու վէ բէք էնվէն ֆիյաթլա սաթըարըընը Տօթթօր էֆէնտիլէրէ վէ րադպէթլու էնալիյէ իւն ու պլյան իտէրիլ :

— 44 —

9.

ՀԱՇ ՀԱՐ ՍԱՆԵԱՅ

Նաւապետն Ուտոլֆ Բանդալոնը շատ յարմար գտաւ իւր քրոջ զաւկին ամուսնութեան վրան զի , կերակուրի հրաւերէն երեք շաբաթ յետոյ , Սէզառինի հարոնիքը կը կատարուէր երիտասարդ փաստաբանին հետ :

Պոնավալէի ճաշարանին մէջ էր որ պիտի
արուէր հարսանեաց ճաշն, որում հասւիր-
ուած էին շատ մը մարդիկ: Նստիս և առաջ,
հարսը՝ տան մէջ լիազօր իշխանութիւն ունե-
ւնալով՝ հարւիրած էր իր մտերիմ բարեկամու-
հիներն, և այն տիկիւններն ու օրիորդներն,
որոց համար համակրութիւն մը ունէր. վասն
զի անոնք գրեթէ միշտ իրեն համակարծիք
եղած էին:

Ուրեմն իր հարուանեկան խնջոյքին ներկայ
կը գտնուէին տիկին Էդուարէն, այսինքն նախ-
կին օրիորդ Բաօլինան և իւր էրկիւր :

Բանաստեղծ Բազինայի ամուսինը քառսուն տարու մարդ մըն էր, որ ցուրտ կերպարանք մ'ունէր. շատ քիչ կը խօսէր, և միայն ստակ վաստըկելու վրայ կը մտածէր : Ստակն իր հոգին էր :

— 41 —

իրեն հետ, վաղուան համար հացի հրաւիրա-
գիւր մը պիտի շրկեմ, չոր Լէօնտի-կուս հի-
մակ անմիջապէս իր գրասենեակը պիտի տա-
նի :

Նաւապետն իր աշկերտը կանչեց և ըսաւ.
Նմա մտերմաբար .

—Աս նամակը Պ. Բանդալոնին պիտի տա-
նիս, իր ձեռքը պիտի տաս և պիտի ըսես որ
պատասխանին կըսպասես : Երիտասարդը նա-
մակը կարդացած ժամանակ, դուն ալ վերէն
վար ուշադրութեամբ պիտի գննես զայն . կը
լսես : Գրոջս աղջիկը կնութեան առնուլ կու-
ղէ , ուրեմն նախ և առաջ կուզեմ գիտնալ թէ
ինքն ալ մարմնով արժանի՞ է անոր : Եթէ վա-
յելակազմ , առողջ և կօրովի երիտասարդ մը ,
վերջապէս ազուր որ հաւիկ մը երեւնայ քեզ ,
եկուր իմաց տուր ինձ :

—Գլխուս վրայ, նաւապետ, ես զինքը ա-
ղէկ մը մաղէն կ'անցունեմ:

Լէօնտի. Կռա առած յանձնարարութիւնը
կատարելու դնաց : Ատողֆ իր առանձնոցին
մէջն էր : Փաստաբանին սպասաւորը նախ և
առաջ նաւավարութեան նախկին աշկերտին
դսաւ .

—Նամակներդ ինձ տուէ՛ք . ես կը տանիմ
տիրոջս և պատասխանը կը բերեմ :

ՏԻՇ ԹԱՊԻՊԻ ԺՕՁԷՑ ՆԱԼԲԱՍ

Տիշթապիպիներն են մահիրէրինաէն օլուպ , քէնտիսինէ միւրաճաւթ իտէն . լէրի ազ վազըթ զարփընտա չիֆարէ . զիր իթմէքլէ պիհազգըն խօջնուտ իթ . միշ օյան ժօզէֆ Նալբաս էֆ . Սիրքէ . ճիտէ Թրամվայ ճատտէսինտէ Տուլու . նու Ումումիյէ իտարէսի գարշըսընտա 8 նումէրօլը մահալը մախսուստա պու . ունմագտա տըր :

Թապիպը մուժարիլէյճ զայէթ մա . հիրանէ պիր սուրէթտէ իմալ էյլէտի . կի տիշլէրի էհվէն ֆիյաթլա ֆիրուլթ իթտիկի կիպի , միւշթէրիլէրինի քէ . մալը հիւրմէթ վէ նէզաքէթլէ գապուլ վէ տիշ խասթալըզլարընը հիւանիւ թէ . տավի իտէրէք , ճիւմլէնին մէմնունի . էթիւնի գազանմագտա տըր :

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ն Շ Ա Ն Պ Է Ր Պ Է Ռ Ե Ա Ն

— 42 —

Բայց Լէօնտի-Կուա պատասխանեց .

—Ո՛չ , ադ գործիս չի գար . պէտք է որ ես անձամբ տամ ձեր տիրոջ . ինչու որ նամա . կը կարդացած ժամանակ , ես ալ պարտաւոր եմ աչքէ անցունել զինք և հասկընալ թէ ի՞նչպէս կազմուածք ունի , առո՞ղջ է , ուսերը լա՞յն են , ծունկերը չիտա՞կ են , կռնակը կուզ ունի՞ , կարճ խօսքով՝ վայելչակազմ երիտասարդ մըն է . անչուչտ կը հասկընաք զայս :

—Ո՛չ : Սովորաբար երբոր մէկը փաստա . բանի մը պէտք ունենայ , բնաւ չի նայիր որ աղէ՛կ թէ գէշ կազմուածք ունի : Երթամ տի . րոջս իմացընեմ :

—Դացէք , ես նամակը պիտի պահեմ և մի միայն իրեն պիտի տամ :

Սպասաւորը գնաց ըսաւ երիտասարդ փա . տաբանին .

—Դուրսը մարդ մը եկեր ու ձեզ նամակ մը բերեր է . բայց կուզէ աչքէ անցունել ձեզ երբոր կարդալու սկսիք :

—Շատ աղէկ , ներս մտցուր :

—Թերեւս գող մըն է որ աչքէ անցունել կուզէ ձեր առանձնասենեակը :

—Դողերը չեն կողոպտեր փաստաբաններն , վասն զի ասոնք չիրենց պաշտպաններն են . ներս բեր սա մարդը :

ՖՌԱՆԳՖՕՐԹՈՒԱԶ

ՏԵՆԻՁ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Սէ մսեէ ֆրանգ 8,250,000

Իհթիեթ ազչէսի ֆրանգ 1,270,000

Մէզքիւր գումբանիա տէնիզ գազալարընա գարշը վարօրյարտա վէ կէ . միլէրտէ եիւքլէնիլէն մալլէրի , վէ քէզալիք բօսթա իտարէլէրինէ թէսլիմ օլունան միւճէվհէրաթ վէ եախօտ պանգնօթ էվրագը զանէթ էհվէնիեթ վէ սուհուլէթլէ սիկուրթա իտէր :

Պու ճիհէթլէ մէպալիլի քիւլլիեթեի սիկուրթա իտէպիլմէք իշին իշպու գումբանիա էվրօբատա 13 թանէ պիւեիւք սիկուրթա գումբանիալարըյլա պիլլէշմիշ տիր : Պունլարըն թէքմիլ սէրմսեէ վէ իհթիեթ ազչէսի 100,000,000 ֆրանգը կէչէր :

էքմիլ Թիւրքիա աճէնթէսի

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ՄԻԻՆԻԽ ՊԻՐԼԷՇՄԻՇ

ԵԱՆԿԸՆՈՒ ԳԱՐՇԸ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Սէրմսեէ

Իհթիեթ ազչէսի 1888 ֆունիսէ դատար

Սէնէվի իրատ 1888 ֆունիսէ դատար

Ֆրանգ 8,000,000

Ֆրանգ 4,817,262

Ֆրանգ 10,069,700

Մէզքիւր գումբանեալար տէրօղլիթօլար վէ խանէլէր վէ անլէր իշինտէ պուլունան մալլէր վէ մօպիւեալարը զանէթ էհվէնիեթ վէ սուհուլէթլէ , թէէմիլնաթ գալիեթ թահթընտա օլարագ սիկուրթա իտէրլէր :

Իսթանպուլ աճէնթէսի

Իսթանպուլ , Պահճէ-գարու , Եօրկիատիս խան ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Մալիւմաթ.—Շիրքէթլէրիմիլին Տէրիսաատէթ պանքէրլէրի պուլունոն ներսէսեան Բէտէր վէ Մախտուժու էֆէնտիլէր՝ հիսապը կէօրիւմիւշ , վէ միւտիլիեթի ումուլիեթ թարաֆընտան թաստիգ օլունուշ հէր կիւնա զարար ու զիեանք թագմինէ թէմամիլլէ թալիմաթ ախը իլլէմիլլէր տիր :

— 43 —

Լէօնտի-Կուա վերջապէս ներս տարուեցաւ , նամակը Բանդալոնին յանձնեց , և ինք սկսաւ աչքէ անցունել երիտասարդ փաստաբանը , մինչդեռ սա նամակը կը կարդար : Վիշ յետոյ հրաժեշտ առաւ Սէզաուինի ապագայ ամուս . նէն , յոյժ գոհ մնալով իր կատարած քննու . թեան վրայ :

Երբ ժամ մը յետոյ տուն դարձաւ , ու . րախուլթեան ցուք մը կար իր աչերուն մէջ :

—Նաւապետդ իմ , ըսաւ Պ . տը Վապորու . նի , պարոն Բանդոլոնը ձեր հրաւէրն ընդու . նեց . չնորհակալիք յայտնեց , իր մեծարանաց բարեւները մատոյց , և ինձ ալ՝ իբր ընձեռէք՝ սա ոսկեդրամը առաւ :

—Շատ աղէկ . բայց յետո՛յ . . . քեզմէ խնդրած քննութիւնս . . . երիտասարդին ան . ձին վրայի դիտողութիւններդ :

—Օ՛հ , նաւապետ , այդ մասին չատ գոհ եմ . թաւիշէ բաճկոն մը հագած է , և ոսկի ամաններն արծաթի պէս կը վառին . բարե . ձեւ և ամրակազմ երիտասարդ մըն է . սը . րունքները ծուռ չեն . քիթը բերանը տեղն է . վերջապէս , նաւաստի ըլլալու արժանի մարդ մըն է :